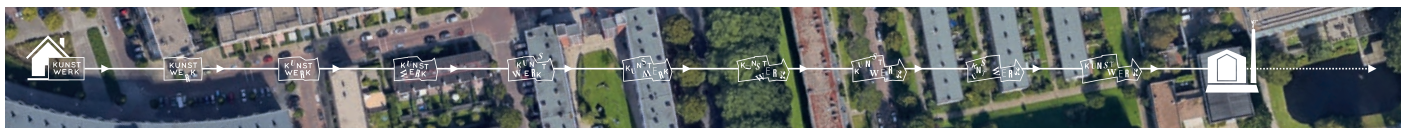

ST★RRRING ZUIDWEST!

Verslag van een onderzoek naar de haalbaarheid van kunstproject **Starring Zuidwest!**

Henk Jelle Zandbergen en Pieter Jan Stallen, 31 juli 2018

★ **Uniek Zuidwest!**

In Den Haag Zuidwest staat iets unieks te gebeuren! Uniek voor Den Haag en zelfs daarbuiten!

In Zuidwest? Ja, in Zuidwest, in de wijken Morgenstond, Bouwlust, Vrederust en Moerwijk. Ontworpen door de stedenbouwkundige Willem Dudok: lange rijen gestapelde portiekwoningen (“flats”) met veel ruimte ertussen en alles op een strak raster van wegen en water. Naoorlogs optimisme. Wonen zonder onderscheid des persoons... Geen wonder misschien dat de meerderheid van de bewoners-nu een migrantenachtergrond heeft uit zeer uiteenlopende landen. Zuidwest is hierdoor nu een van de meest diverse buurten in Nederland.¹ Op buurtniveau zorgt zo'n diversiteit echter niet makkelijk voor thuisgevoelens, veiligheidsgevoelens, dat weten we.² Zuidwest heet ook wel ‘een sociaal zwakke buurt’. Veel Hagenaren vinden dat ze er niets te zoeken hebben. Maar zij hebben het fout!

Starring Zuidwest! is een sociaal kunstproject dat zal laten zien hoeveel kracht er in Zuidwest zit. Kracht die juist zit in de combinatie van verschillen én overeenkomsten. Precies dát wat Zuidwest kenmerkt. Juist verscheidenheid laat het bloed stromen, het hart van Zuidwest kloppen. Starring Zuidwest! wil zorgen voor verrassing en publiek plezier. Voor momenten van buurtbeleving. Voor sterke momenten van ‘Dit zijn Wij’. Voor banden tussen buurtbewoners. Voor die banden kan kunst zorgen. Misschien wel alléén kunst. In elk geval: **Starring Zuidwest!**

★ **Wat is het idee?**

Ons idee is om kunstenaars (amateurs en professionals; alle kunstvormen welkom) uit Zuidwest ieder een werk te laten maken speciaal voor dit project. Deze kunstwerken gaan (en ontstaan!) op reis door Zuidwest. Over exact rechte lijnen vanuit het atelier naar één centraal gelegen punt in Zuidwest: de monumentale obelisk naast de Shalomkerk. De reizen en de lijnen vormen een cruciaal onderdeel van de kunstwerken. De opdracht aan de kunstenaar wordt nadrukkelijk om het kunstwerk zo te ontwerpen dat deze zijn uiteindelijke vorm zal krijgen gedurende de reis, in een of andere interactie met de bewoners op de betreffende lijn.

Het kunstwerk dient bewoners op die lijn dus niet alleen fysiek te passeren maar ook te raken. Het moet uitnodigen, oproepen, inspireren, ruimte bieden. De kunstwerken zijn dus nog niet ‘af’ op het moment dat ze hun werkplaats verlaten. Of het nu een beeldend,

1. Bewoners met een Antilliaanse, Marokkaanse, Surinaamse of Turkse achtergrond vormen hierbij de grootste groepen.

Maar er zijn in Zuidwest tientallen andere migratie-achtergronden.

2. R. Jennissen, G. Engbersen, M. Bokhorst en M. Bovens (2018) De nieuwe verscheidenheid, Den Haag: WRR.

poëtisch, fotografisch, muzikaal of kinetisch werk is... elke kunstvorm kan op reis gaan. En elk werk zal pas op reis, al reizende zijn uiteindelijke vorm krijgen. Hoe bewoners uiteindelijk hun stempel drukken op het kunstwerk, laten we over aan de kunstenaar en de bewoners. De mogelijkheden lijken eindeloos (zeker na onze gesprekken met de kunstenaars, zie onder!). Elke lijn zal zijn eigen unieke plezier, levendigheid en verbinding kennen. Maar ook buiten de lijn zullen mensen hiervan kunnen meegenieten via TV, sociale media en een *making-of* opname van het project.

We denken aan een selectie van (maximaal) 10 kunstenaars die elk een kunst-lijn aandurven. Dat kunnen individuele kunstenaars zijn of enkele samen, in een groepje. Een kunstenaar die in Zuidwest al langere tijd woont net zo goed als een die er net ontheemd is aangekomen. Zolang ze maar bij Zuidwest horen.

Alle tien de kunstprojecten komen na een reis van maximaal 10 weken aan bij het centrale punt in Zuidwest: de obelisk naast de Shalomkerk, de *landmark* met zijn markante oproepende engel. Daar zullen alle werken bij elkaar te zien en zullen alle reizen nog eens naast elkaar beleefd kunnen worden met foto's, video en persoonlijke verhalen. Gedurende deze expositie zal ook een 'verkiezing' worden georganiseerd waarin alle bewoners van Zuidwest worden uitgenodigd hun stem uit te brengen op het kunstwerk dat zij het mooist vinden, op de kunst-lijn die het best laat zien waar Zuidwest voor staat.

En dié stem zal ook bepalen welk kunstwerk zij graag verder op reis zien gaan, Den Haag in, opnieuw over een exact rechte lijn maar dan naar de kamer van de Burgemeester van Den Haag! Langs bewoners van Den Haag die precies wonen op de lijn van de obelisk naar het Stadhuis. Met als slot de expositie van alle werken en kunst-lijnen in het Atrium van het Stadhuis: **Starring Zuidwest!**

★ Is het haalbaar?

Ja, het is haalbaar! De opdracht in het haalbaarheidsonderzoek was om tenminste 6 kunstenaars te vinden die zouden willen meedoen aan Starring Zuidwest, in een samenstelling die representatief is voor de culturele diversiteit van Den Haag Zuidwest. En die kunstenaars hebben we gevonden. Met behulp van een speciale leporello, een visualisatie van de gebeurtenissen op een lijn, ontworpen om het nieuwe idee meteen prikkelend te kunnen uitleggen. Alle kunstenaars werden zonder uitzondering enthousiast, en raakten overtuigd van de kracht van het idee en de positieve impuls die zo'n Starring Zuidwest! kan geven voor de wijk. Er zullen zich dan ook vast meer dan voldoende kunstenaars aanmelden voor een kunst-lijn wanneer Starring Zuidwest! doorgaat. De kunstenaars die we nu spraken - in eerste instantie dus alleen nog maar om te weten of het idee haalbaar is³ - kwamen zelf al vaak meteen met allerlei creatieve ideeën voor mogelijke kunstwerken op een lijn. En iedereen zei met een ontwerp te willen komen wanneer Starring Zuidwest! doorgaat

3. Voor alle duidelijkheid bij de lezer: in elk gesprek met de kunstenaar hebben we benadrukt dat het noemen van de naam-nú betekent niet dat het ontwerp-straks van de kunstenaar geaccepteerd zal worden. Alle kunstenaars in Zuidwest zullen ontwerpen kunnen indienen en een jury zal de keuze maken.

STARRING ZUIDWEST

1 Vanaf de plekken waar de Zuidwester kunstenaars wonen / werken...

Alle kunstvormen welkom! Naast jou zoeken we nog minstens 5 andere deelnemende kunstenaars.

2 ...trekken we lijnen naar een centrale plek in Zuidwest: de Shalomkerk

Langs welke plekken en woningen loopt jouw unieke lijn? Zie achterkant.

3 Over deze lijnen gaan kunstwerken reizen 'voor & door' bewoners van ZW!

"Wat raakt mij? Wat raakt de bewoners op de lijn?"

4 De kunstwerken zijn nog niet 'af' bij het verlaten van de ateliers.

De reis zelf is onderdeel van het kunstwerk: bewoners op de lijn doen - op een of andere manier - mee.

5 Het kunstwerk onderweg: verrassing van adres naar adres, onverwachte ontmoetingen in Zuidwest!

Het kunstwerk is pas 'af' aan het einde van de lijn.

"Inclusief interessante en artistieke verslaglegging van de reis."

en vond het goed als we haar/zijn naam zouden noemen in deze rapportage. De kunstenaars die we gesproken hebben en die allemaal al lieten weten graag mee te doen aan **Starring Zuidwest!**:

Kunstenaar	Kunstvorm	Migratie-achtergrond
Henk Augustijn	multimedia	
Hasan Sahin (ook: Kinder Kunstacademie)	schilderkunst	Turks
Mohamed Aznai i.s.m. kunstenaar Stichting Al Masar	—	Marokkaans
Xavier van Wersch	geluidskunst	
Hetty Looman en Yves de Block (ook: Ateliers Antarctica)	beeldende kunst en keramiek	Belgisch (1x)
Violet van Houten	beeldende kunst	
Judith van de Zalm i.s.m. kunstenaar Werkatelier Het Vizier	beeldende kunst	
Inge Simonis	keramiek	Indonesisch
Ginette Puylaert en Tim Sabel (ook: Orkest Morgenstond)	muziek	
Abdel Yousfi	dichtkunst	Marokkaans
Kantcho Kanev	schilder-/dichtkunst	Bulgaars
Karolien Helweg en Ruben La Cruz	multimedia/ beeldende kunst	Antilliaans (1x)

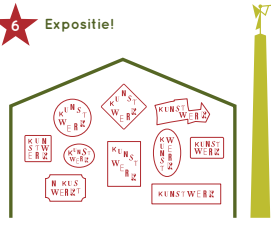

Hoe te realiseren?

Er zal geld nodig zijn, dat spreekt voor zich. Daarvoor zullen we de Gemeente Den Haag (Centraal en Escamp), maar ook Cultuurfondsen en mogelijk ook particuliere partijen moeten aanspreken. We hebben er alle vertrouwen in dat dit met Starring Zuidwest! zal lukken. Want het gaat erom in Starring Zuidwest! artistieke kwaliteiten in de wijk zichtbaar en voelbaar te maken, allereerst voor de bewoners van de wijk zelf, en natuurlijk daarna ook daarbuiten. Niet vanuit een *l'art pour l'art* gedachte, maar vanwege de eigenwaarde en het plezier die ontstaan als kunst in het gewone leven blijkt te passen. Het gaat Starring Zuidwest! om het onverwachte van sociale verschillen én overeenkomsten, om wijkimago en verbazing, om onbekende burens met wie je iets verrassends deelt, om het toeval dat een rechte lijn je even biedt...

Het geld zal allereerst gaan naar een faire beloning van de kunstenaars die een kunst-lijn gaan vormgeven. Voor elke kunstenaar zal een kunst-lijn een kunstzinnige uitdaging zijn, iets totaal nieuws. Alle kunstwerken blijven eigendom van de maker(s). Kosten die om vergoeding vragen, zullen daarom vooral kosten van 'tijd' zijn: tijd voor het bedenken/ontwerpen van het werk, tijd voor het contact maken met de bewoners op de lijn, tijd voor het maken van het werk en de begeleiding (ontwikkeling, verandering?) van het kunstwerk in het atelier en gedurende de reis. Ten tweede zal de organisatie van het project zelf geld vragen. Ook hier

6 Expositie!

Alle kunstwerken komen na max 10 weken aan in de Shalomkerk. Hier worden de werken en hun reisverhalen tentoongesteld voor inwoners van Zuidwest.

7 STARRING the best of Southwest!

Bewoners van Zuidwest brengen hun stem uit op hun favoriete Zw-kunstwerk. Dat gaat daarna Den Haag in...

8 Zuidwest laat zich zien in Den Haag!

Het winnende Zw-kunstwerk reist verder over een rechte lijn naar de kamer van de burgemeester!

9 Expositie in Atrium City Hall

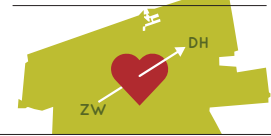
Starring Zuidwest wordt afgesloten met een expositie van de kunstwerken en hun Haagse belevenissen in het Atrium.

10 Enthousiast?

Als tenminste 6 kunstenaars zeggen mee te willen doen, dan kan Starring Zuidwest! doorgaan.

Doe je mee?

"Ja, ik doe mee. En jullie mogen mijn naam noemen in jullie rapportage."

Contact

Henk Jelle Zandbergen
hj.zandbergen@publicpasses.com

Pieter Jan Stallen
pj.stallen@publicpasses.com

Starring Zuidwest is een initiatief van ontwerperscollectief PublicPasses, in samenwerking met de Shalomkerk en Den Haag stadsdeel Escamp.

grafisch ontwerp: Marliesaart

is dat vooral een kwestie van kosten voor 'tijd'. Deze tijd zal in elk geval moeten worden besteed aan onderstaande werkzaamheden:

- ★ Verwerven van financiering, m.n. fondsen (afstemming, indiening).
- ★ Uit-ontwerpen van idee; uitvoeringsplannen; intern overleg.
- ★ Bekendheid krijgen onder (onbekende) kunstenaars middels gericht ontwerpen/produceren/verspreiden van informatie, social media en contacten met lokale media.
- ★ Beoordelen van ontwerpen/aanmeldingen voor een kunst-lijn; jureren en bekendmaken van (maximaal) 10 beste ontwerpen.
- ★ Per kunst-lijn: zorgen voor nodige ondersteuning van kunstenaar-bewoners contacten; onderhouden publiciteit.
- ★ Exponeren van de op de kunst-lijnen ontstane kunstwerken en belevenissen (Zuidwest/Shalom en Den Haag/Stadhuis); organisatie verkiezing van het beste Zuidwest kunstwerk.
- ★ Verantwoording van bestedingen aan geldgevers.

Bij een voortvarende aanpak van financiering door Fondsen en Gemeente samen kunnen uitnodigingen aan kunstenaars voor deelname aan Starring Zuidwest! begin 2019 de deur uit, en zullen de kunst-lijnen in de maanden mei-juli gerealiseerd en zichtbaar kunnen worden.

★ Wat zal Starring Zuidwest! opleveren?

Een reeks van goede dingen. Zoals altijd: sommige effecten meer, andere minder kwantificeerbaar, maar allemaal waarneembaar. Wij verwachten dat de volgende effecten goed te zien zullen zijn:

- ★ Primeur van een innovatief kunstproject voor de gemeente Den Haag.
- ★ Plezier van onverwachte burens: wijkbewoners op dezelfde kunst-lijn. Samen iets maken. Kinderen en ouderen. Alle tinten en ondergronden. Plezier van één belevenis.
- ★ Verrassing door kunst, onverwacht dichtbij. Op elke kunstlijn anders, maar ergens ook weer hetzelfde.
- ★ Brede impact van het project door verslaglegging op (lokale) tv en social media.
- ★ Identiteit en gemeenschapsgevoel, wijk-brede verkiezing van dé Zuidwest kunst-lijn.
- ★ Trots onder inwoners van Zuidwest: dit zijn wij!
- ★ Bekendheid voor (vaak onbekende) Zuidwest-kunstenaars. Ook tussen kunstenaars onderling.
- ★ Een flinke verbetering van het imago van Zuidwest in Den Haag.

Woord van dank

Zonder het meedenken en het enthousiasme van de volgende mensen waren we niet zo ver gekomen: Ben Damen, David Schiethart en Abe van der Werff; Jos Muller-Rietveld en Joke Wiersma (Wijkplatform Morgenstond); Maarten Bakker en Mark Kalsbeek (Dakota); Joan Biekman (Cultuurschakel); Vincent de Boer (Stroom).

